

Bernard Cornwell

NOVÝ
TV SERIÁL
NYNÍ NA
BBC
AMERICA

A man with long dark hair and a beard, wearing a heavy, dark fur cloak, sits on a white horse. He is looking off to the side with a serious expression. The background is a cloudy sky.

POSLEDNÍ
KRÁLOVSTVÍ

POSLEDNÍ KRÁLOVSTVÍ

Bernard Cornwell

POSLEDNÍ KRÁLOVSTVÍ

Přeložila Jana Svobodová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2015

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2004 Bernard Cornwell

All rights reserved.

Z anglického originálu *The Last Kingdom*

(First published by HarperCollinsPublishers, London, 2004)

přeložila © 2006, 2008, 2015 Jana Svobodová – dědicové

Redakce textu: Růžena Steklačová

Jazyková korektura: Jan Dvořák

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-379-2

VĚNOVÁNO S LÁSKOU JUDY

Wyrd bið ful āræd
[Všechno řídí osud]

MÍSTNÍ NÁZVY

Způsob psaní místních jmen v anglosaské Anglii byl kolísavý, proměnlivý a nejistý, bez důslednosti a zásadovosti i pokud šlo o názvy samy. Londýn byl tedy rozmanitě uváděn a zaznamenáván jako Lundonia, Lundenberg, Lundenne, Lundene, Lundenwic, Lunden-ceaster a Lundres. Nepochybně někteří čtenáři budou preferovat jiné verze níže uvedených názvů, ale já jsem obvykle využil to pravopisné znění, jaké je uváděno v *Oxford Dictionary of English Place-Names* (*Oxfordském slovníku anglických místních názvů*) pro léta nejbližší nebo obsažená v období 871–899 n. l., ale ani toto řešení není zcela spolehlivé. V roce 956 se Hayling Island psal současně dvěma způsoby – Heilingae i Hæglingaiggæ. Ani já sám jsem nebyl důsledný; dal jsem přednost moderní Anglii (England) před Englaland a místo Horðhymbratond používám název Northumbria, abych se vyvaroval dojmu, že hranice či meze starodávného království se shodují s hranicemi moderního hrabství. Takže i tento seznam, stejně jako způsob psaní jednotlivých názvů, je nestálý a rozmarný.

Æbbanduna	Abingdon, Berkshire
Æsc's Hill	Ashdown, Berkshire
Baðum (vysl. Bathum)	Bath, Avon
Basengas	Basing, Hampshire
Beamfleot	Benfleet, Essex
Beardastopol	Barnstable, Devon
Bebbanburg	Bamburgh Castle, Northumberland
Berewic	Berwick-upon-Tweed, Northumberland
Berrocscire	Berkshire
Blaland	Severní Afrika

Cantucton	Cannington, Somerset
Cetreht	Catterick, Yorkshire
Cippanhamm	Chippenham, Wiltshire
Cirrenceastre	Cirencester, Gloucestershire
Contwaraburg	Canterbury, Kent
Cornwalum	Cornwall
Cridianton	Crediton, Devon
Cynuit	Cynuit Hillfort, u Canningtonu, Somerset
Dalriada	Západní Skotsko
Defnascir	Devonshire
Deoraby	Derby, Derbyshire
Dic	Diss, Norfolk
Dunholm	Durham, County Durham
Eoferwic	York (také dánský Jorvic, vyslovováno Yorvik)
Exanceaster	Exeter, Devon
Fromtun	Frampton na Severnu, Gloucestershire
Gegnesburh	Gainsborough, Lincolnshire
the Gewæsc	The Wash
Gleawecestre	Gloucester, Gloucestershire
Grantaceaster	Cambridge, Cambridgeshire
Gyruum	Jarrow, County Durham
Haithabu	Hedeby, obchodní město v jižním Dánsku
Hamanfunta	Havant, Hampshire
Hamptonscir	Hampshire
Hamtun	Southampton, Hampshire
Heilincigae	Ostrov Hayling, Hampshire
Hreapandune	Repton, Derbyshire
Kenet	řeka Kennet
Ledecestre	Leicester, Leicestershire
Lindisfarena	Lindisfarne (Svatý ostrov), Northumberland
Lundene	London [Londýn]
Mereton	Marten, Wiltshire
Meslach	Matlock, Derbyshire
Pedredan	řeka Parrett

Pictland	Východní Skotsko
the Poole	Poole Harbour, Dorset
Readingum	Reading, Berkshire
Sæfern	řeka Severn
Scireburnan	Sherborne, Dorset
Snotengaham	Nottingham, Nottinghamshire
Solente	Solent
Streonshall	Strensall, Yorkshire
Sumorsæte	Somerset
Suth Seaxa	Sussex (Jižní Sasové)
Synningthwait	Swinithwaite, Yorkshire
Temes	řeka Temže
Thornsæta	Dorset
Tine	řeka Tyne
Trente	řeka Trent
Tuede	řeka Tweed
Twyfyrde	Tiverton, Devon
Uisc	řeka Exe
Werham	Wareham, Dorset
Wiht	ostrov Wight
Wiire	řeka Wear
Wiltun	Wilton, Wiltshire
Wiltunscir	Wiltshire
Winburnan	Wimborne Minster, Dorset
Wintanceaster	Winchester, Hampshire

OBSAH

Mapka

9

MÍSTNÍ NÁZVY

II

PROLOG

Northumbrie, L. P. 866–867

17

ČÁST PRVNÍ

Dětství s Thorovým kladivem

45

ČÁST DRUHÁ

Poslední anglické království

223

ČÁST TŘETÍ

Boj v hradbě štítů

301

HISTORICKÁ POZNÁMKA

355

PROLOG

Northumbrie, L. P. 866–867

Jmenuji se Uhtred. Jsem syn Uhtreda, syna Uhtredova, jehož otec, můj praděd, se také jmenoval Uhtred. Otcův písař, kněz Beocca, zachycoval v písmu to jméno tvarem Utred. Nevím, jestli by je takto psal otec, neboť ten číst a psát nedovedl, ale já jsem se číst i psát naučil, a když občas vytáhnu z dřevěné truhlice staré pergameny, vidím na nich to jméno vypsáno Uhtred, Utred, Ughtred nebo Ootred. Prohlížím si ty listiny, jež dokládají, že Uhtred, syn Uhtredův, je pravoplatným a jediným vlastníkem zemí, jejichž hranice jsou pečlivě vyznačeny kameny, příkopy a potoky, duby a jasany, blaty a mořem, a sním o té zemi, bujně porostlé a ošlehávané vlnami pod větrem bičovanou oblohou. Tak sním a vím, že jednoho dne si tu zemi získám zpět od těch, kteří mě o ni okradli.

Jsem ealdorman, velmož, i když sám používám označení hrabě Uhtred, což je vlastně totéž, a ty vyšisované škartice představují doklad mého vlastnictví. Zákon říká, že mi ta země patří, a právě zákon, jak nám říkají, nás odlišuje jako lid boží od zvířat v norách. Ale zákon mi mou zemi vrátit nepomůže. Zákon hledá kompromisy. Zákon soudí, že ztrátu lze odškodnit penězi, a především se obává krevní msty. Ale já jsem Uhtred, syn Uhtredův, a toto je příběh krevní msty. Je to vyprávění o tom, jak svého nepřítele připravím o to, co mi podle zákona patří. A je to vyprávění o jedné ženě a jejím otci, králi.

Byl to můj král a za všechno, co vlastním, vděčím jemu. Jídlo na mém stole, sídlo, kde žiji, i meče mých mužů, to všechno pochází od Alfreda, mého krále, který mě nenáviděl.

Celý tento příběh se otevírá dávno předtím, než jsem se s Alfredem setkal. Začíná, když mi bylo devět let a poprvé jsem uviděl Dány. Bylo to v roce 866 a tehdy jsem se ještě nejmenoval Uhtred, ale Osbert, protože jsem byl druhým synem mého otce, a jméno Uhtred dostával prvorozený. Mému bratrovi bylo v té době sedmnáct, byl vysoký, urostlý, svými světlými vlasy zapadal do podoby naší rodiny a zasmušilým, nevrlym výrazem se zvlášť podobal otcí.

Toho dne, kdy jsem poprvé uviděl Dány, jsme si vyjeli se sokoly na zápěstích podél mořského pobřeží. Byl tam můj otec, otcův bratr, můj bratr, já a asi tucet příslušníků otcovy družiny a dvořanů. Blížil se podzim. Útesy u moře byly porostlé posledními letními plody, na skalách si hověli tuleni a lachtani a kroužila a vřeštěla tam celá hejna mořských ptáků, příliš mnoho, abychom odpoutali sokoly ze řemínků. Jeli jsme až ke klikatícím se mělčinám, které se čerily mezi naší zemí a Svatým ostrovem Lindisfarena, a vzpomínám si, jak jsem se díval přes vodu na pobožené zdi tamějšího opatství. Mnoho let předtím, než jsem se narodil, je Dáni vyplenili, a třebaže se tam mniši zase usídlili, klášter už nikdy nedosáhl své někdejší slávy a lesku. Vzpomínám si, že toho dne bylo krásně, a snad skutečně bylo. Možná i přšelo, ale řekl bych, že ne. Slunce zářilo, moře bylo klidné, příboj nízký a svět byl šťastný. Spáry sokolice se mi zadíraly do zápěstí skrze kožený rukávec a její hlava sebou škubala, protože sokolice slyšela skřehotání těch bílých ptáků. Vyjeli jsme z pevnosti dopoledne, zamířili jsme k severu, a třebaže jsme si nesli sokoly, nevypravili jsme se na lov, ale spíše proto, aby si otec mohl uspořádat myšlenky a dojít k rozhodnutí.

V této zemi jsme vládli. Můj otec, ealdorman Uhtred, byl pánem celého území na jih od řeky Tuede a na sever od řeky Tine, ale v Northumbrii jsme měli krále, který se jmenoval tak jako tehdy já, Osbert. Sídlil na jih od nás, na sever přicházel jen vzácně a nijak nás neobtěžoval, ale teď po trůnu zatoužil jistý Ælla, ealdorman z kopců západně

od Eoferwiku, zverboval vojsko, aby Osberta napadl, a mému otci poslal dary, aby si získal jeho podporu. Jak si teď uvědomuji, právě otec držel osud té rebelie ve svých rukou. Já jsem chtěl, aby podporoval Osberta, ale jen proto, že pravoplatný král se jmenoval stejně jako já, a jako devítiletý jsem poštilie věřil, že každý muž, který se jmenuje Osbert, musí být vznešený, dobrý a statečný. Ve skutečnosti byl Osbert uslintaný hlupák, ale byl to král, a proto se ho otec zdráhal opustit. Jenže Osbert mu žádné dary neposlal a neprokazoval mu úctu, zatímco Ælla ano, a tak to otec obracel ze všech stran. Okamžitě jsme mohli vést do boje sto padesát dobře vyzbrojených mužů a do měsíce postavit proti našemu odpůrci přes čtyři sta nepřátel, takže králem by se každopádně stal ten, koho bychom přišli podpořit, a vděčil by za to nám.

Alespoň tak jsme si to mysleli.

A potom jsem je spatřil.

Tři koráby.

Vzpomínám si, že nenápadně vyklouzly z pásu mlžného oparu nad mořem, a snad to tak bylo, jenže paměť je klamná, a jinak si z toho dne vybavuji obrazy jasné, bezmračné oblohy, takže snad žádná mlha nebyla, ale zdá se mi, že v jednom okamžiku bylo moře pusté a prázdné, a v příštím se na něm od jihu objevily ty tři lodi.

Byly to krasavice. Zdálo se, že na moři spočívají tak lehoučce, jako by nic nevážily, a když se jejich vesla pohroužila do vln, klouzaly po hladině. Jejich přídě a zádi se obloukem zvedaly do výše a na špicích byly zakončeny pozlacenými zvířaty, hady a draky, a toho dávného letního dne jsem měl dojem, že ty tři lodě na vodě tančí, hnané záběry stříbrných křídel svých veslařských řad. Slunce se vždycky odrazilo od mokřých čepelí vesel střípky světla, pak se zase vesla ponořila dalším usilovným záběrem a lodi se zvířecími hlavami se zakolébaly a já jsem na ně uchváceně zíral.

„Dáblova hovna,“ zabručel otec. Nebyl sice moc dobrý křesťan, ale v tom okamžiku byl tak vyděšený, že se pokřížoval.

„A ať je peklo pohltí,“ řekl můj strýc. Jmenoval se Ælfric a byl to hu-beňour; prohnáný, tajnůstkářský a mlčenlivý.

Ty tři lodě veslovaly původně k severu se čtvercovými plachtami svinutými na dlouhých ráhnech, ale když my jsme se obrátili k jihu a vyrazili po písku zpátky domů tak rychle, až se hřívy našich koní rozevlály jako větrem hnaná vodní tříšť a sokoli ve svých kuklách vylekaně kníkali, otočily se podle nás. Tam, kde sráz prudce klesal do propadliny rašeliniště, jsme zamířili do vnitrozemí, popoháněli koně vzhůru po úbočí svahu a odtamtud se cvalem hnali po pobřežní cestě k naší pevnosti.

K Bebbanburgu. Před dávnými lety byla královnou v naší zemi Beba, po níž nese jméno můj domov, pro mě nejmilovanější místo na celém světě. Pevnost stojí na vysoké skále, která se stáčí k moři. Vlny bijí o její východní břeh, doběla se lámou o severní výběžek skály a drobně se čeří na mělkém mořském jezeře na západní straně mezi tvrzí a pevninou. Abyste se dostali do Bebbanburgu, musíte se vydat k jihu po vyvýšené, kládami prokládané cestě mezi mokřinami, po úzkém pruhu kamene a písku, střeženém velkou dřevěnou věží, Nízkou bránou, která je postavena na vrcholku dřevěné hradby. Přehnali jsme se pod obloukem věže s koňmi zbělálými potem, projeli kolem sýpek, kovárny, kolem klecí pro sokoly v období pelichání a stájí, samých dřevěných stavení pokrytých došky z žitné slámy, a pak nahoru vnitřní cestou k Vysoké bráně, která chrání vrcholek skály, obehnaný dřevěnými hradbami, jež obklopují otcovu síň. Tam jsme sesedli, předali otrokům naše koně a sokoly a utíkali jsme na východní baštu, odkud jsme vyhlíželi na moře.

Ty tři lodi byly teď blízko u ostrovů, kde hnízdí papuchalkové a v zimě provozují své tanečky tuleni, rypouši a lvouni. Pozorovali jsme ty lodi a moje nevlastní matka, vylekaná dusotem kopyt, vyšla ze síně a připojila se k nám na baště. „Dábel si vyprázdnil střeva,“ řekl jí na pozdrav otec.

„Ať nás ochraňuje Bůh a jeho svatí,“ řekla Gytha a pokřížovala se. Svou vlastní matku, která byla otcovou druhou ženou a stejně jako ta první zemřela při porodu, jsem nepoznal. S mým bratrem, který byl ve skutečnosti nevlastním bratrem, jsme tedy žádnou matku neměli, ale Gythu jsem jako svoji matku bral a celkem vzato ke mně byla vládná,

popravdě laskavější než otec, který děti neměl právě moc rád. Gytha chtěla, abych se stal knězem, protože zemi zdědí můj bratr a stane se válečníkem, aby ji bránil, takže já si musím najít jinou životní cestu. Sama dala mému otci dva syny a dceru, ale žádné z těch dětí nepřežilo déle než rok.

Ty tři lodě zatím připluly blíž. Zdálo se, že si chtějí podrobně prohlédnout Bebbanburg, což nás ale nijak neznepokojovalo, protože pevnost byla pokládána za nedobytnou, a tak na ni Dánové mohli civět po libosti. Nejbližší loď měla zdvojené veslařské lavičky, každou o dvanácti veslech, a když se přiblížila asi na sto kroků v pobřežních vodách, vyskočil jeden muž od palubního obrubníku a v drátěné košili a s mečem v ruce přeběhl jako tanečník po řadě vesel od jednoho dřívku k druhému. Všichni jsme se modlili, aby spadl, ale samozřejmě se to nestalo. Měl dlouhé světlé vlasy, hodně dlouhé, a když přeběhl po celé délce veslařské lavice, otočil se a přetancil po dřících vesel zpátky.

„Před týdnem obchodovala tahle loď v ústí Tine,“ řekl otcův bratr Ælfric.

„Ty o tom něco víš?“

„Viděl jsem ji,“ řekl Ælfric. „Poznávám tu příď. Vidiš ten světlý pás lodní obšívky na ohybu?“ odplivl si. „Tehdy ale neměla dračí hlavu.“

„Když vyjedou za obchodem, tak ty zvířecí hlavy sundají,“ řekl otec. „Co zrovna nakupovali?“

„Vyměňovali kožešiny a surové kůže za sůl a sušené ryby. Říkalo se, že to jsou kupci z Haithabu.“

„Teď si tihle kupci říkají o boj,“ prohlásil otec a Dánové na svých třech lodích nás skutečně vyzývali a bušili kopími a meči o své pomalované štíty, ale proti Bebbanburgu toho o moc víc udělat nemohli, a my jsme zase nemohli udělat nic, co by uškodilo jim, třebaže otec přikázal vyvěsit svůj vlčí praporec. Na praporci cenila zuby vymalovaná vlčí hlava a byla to otcova válečná standarta, ale protože nevál vítr, visel praporec zplihle a jeho vyzývavost byla jen vyplývána na pohany, které po chvíli znudilo provokovat nás svými posměšky, a tak se usadili na veslařské lavice a odveslovali k jihu.

„Musíme se pomodlit,“ řekla má nevlastní matka. Gytha byla o mnoho mladší než můj otec. Byla to malá, baculatá žena se spoustou světlých vlasů a chovala ve veliké úctě svatého Cuthberta, kterého uctívala, protože kdysi vykonal nějaké zázraky. V kapli vedle síně uchovávala hřeben ze slonoviny, o kterém se říkalo, že to byl Cuthbertův hřebínek na vousy, a možná že opravdu byl.

„Musíme jednat,“ zavrčel otec a otočil se od hradeb. „Ty,“ obrátil se k mému staršímu bratrovi Uhtredovi. „Vezmi si asi tucet mužů a vyjedte k jihu. Sleduj ty pohany, ale do ničeho se jinak nepouštěj, rozumíš? Jestli přistanou a vylodí se na mém území, chci vědět, kde.“

„Ano, otče.“

„Ale nepouštěj se s nimi do boje,“ přikázal otec. „Jenom ty parchanty pozoruj a za setmění se vrať.“

Dalších šest mužů dostalo za úkol zburcovat venkov. Každý svobodný muž byl otci zavázán k vojenské službě, a tak otec právě shromažďoval své vojsko a očekával, že za úsvitu bude mít ke dvěma stům mužů, některé vyzbrojené sekerami, kopími nebo srpy, zatímco členové jeho družiny a dvora, kteří žili s námi na Bebbanburgu, budou vybaveni pořádnými meči a těžkými mohutnými štíty. „Když budou Dáni stát proti přesile,“ řekl mi otec té noci, „nebudou bojovat. Tihle Dánové jsou jako psi. Zbabělá srdce, ale ve smečce jim naroste kuráž.“ Už se setmělo a bratr se ještě nevrátil, ale nikdo si kvůli tomu nedělal přehnané starosti. Uhtred byl schopný, i když občas lehkomyšlný, a nepochybně se vrátí v časných ranních hodinách mezi půlnocí a úsvitem, a tak otec přikázal zapálit signální oheň v železném úvazku na vrcholku Vysoké brány, aby jej nasměroval domů.

Věřili jsme, že jsme v Bebbanburgu v bezpečí, neboť pevnost nikdy nepodlehla nepřátelskému útoku, avšak otci i strýci dělalo starosti, že se Dánové vrátili do Northumbrie. „Hledají něco k snědku,“ řekl otec. „Tihle hladoví parchanti chtějí přistát, nakrást nějaký dobytek a zase odplout.“

To mi připomnělo, jak strýc říkal, že jejich lodi vyměňovaly v ústí Tine kožešiny za sušené ryby – jak potom mohli mít hlad? Nic jsem o tom ale neřekl. Bylo mi devět let, a co jsem vůbec věděl o Dánech?

Tedy, věděl jsem, že dva lidské věky předtím, než jsem se narodil, podnikaly jejich lodi nájezdy na naše pobřeží. Věděl jsem, že Otec Beocca, otcův písař a kněz, který u nás sloužil mše, se každou neděli modlí, abychom byli ušetřeni běsnění Normanů, ale protože jsem se s jejich zbesilostí dosud nesetkal, nevíšal jsem si toho. Od té doby, co jsem se narodil, žádní Dánové do naší země nevrhli, ale otec s nimi dřív bojoval dost často a té noci, když jsme čekali na bratrův návrat, se o svém starém nepříteli rozpovídal. Říkal, že přicházejí ze severních zemí, kde je samý led a mlha, uctívají staré bohy, stejné, jako jsme uctívali my, než nám Kristovo světlo přineslo požehnání, a vyprávěl, jak tehdy, když Dáni poprvé přišli do Northumbrie, vyrazili po severní obloze ohniví draci, veliké zášlehy blesků zjizvily kopce a moře se zčeřilo vichřicí a smršťemi.

„Poslal je Bůh,“ řekla ustrašeně Gytha, „aby nás potrestal.“

„A za co?“ osopil se na ni neurvale otec.

„Za naše hříchy,“ řekla Gytha a pokřivovala se.

„Co s tím mají sakra co dělat naše hříchy,“ zavrčel otec. „Přicházejí sem, protože jsou hladoví.“ Zbožnost mé nevlastní matky ho popuzovala a odmítal se vzdát i svého praporce s vlčí hlavou, který otevřeně vyhlašoval, že naše rodina odvozuje svůj původ od Wodena, starodávného saského boha války. Kovář Ealdwulf mi kdysi pověděl, že vlk byl jedním ze tří Wodenových oblíbených zvířat, k nimž patřili i orel a havran. Matka chtěla, aby na našem praporci byl zobrazen kříž, ale otec byl na své předky pyšný, třebaže o Wodenovi mluvil jen vzácně. I v devíti letech jsem už dokázal chápat, že dobrý křesťan by se neměl honosit, že pochází od pohanského boha, ale přitom se mi líbilo pomýšlení, že jsme bohovými potomky, a Ealdwulf mi často vyprávěl, jak Woden odměnil náš lid, když nám daroval zemi, které říkáme Anglie, jak jednou mrštil svým válečným kopím až k měsíci nebo jak dokázal svým štítem zatmít oblohu v čase letního slunovratu a požnout všechno obilí na světě jediným máchnutím svého velikého meče. Měl jsem ty příběhy rád. Byly daleko lepší než historiky mé nevlastní matky o Cuthbertových zázracích. Zdálo se mi, že křesťané pořád jen nařikají, a nepřipadalo mi, že by Wodenovi vyznavači nějak moc plakali.

Čekali jsme v síni. Byla to, a vlastně dosud je, velká dřevěná síň, zastřešená silnou vrstvou došků, pevně vystavěná z trámů, s harfou na stupínku a kamenným ohništěm na podlaze uprostřed místnosti. Denně bylo třeba práce tuctu otroků, aby ten veliký oheň udržovali, a koncem léta jsme vždycky nakupili hromadu polen vyšší než kaple jen jako zásobu na zimu. Při okrajích síně byly dřevěné vyvýšené plošiny, vyplněné udusanou hlínou a pokryté vlněnými houněmi a koberečky, a právě na těchto plošinách jsme bydleli, nad místy, kudy průvan vyháněl kouř. Na kapradím pokryté podlaze dole pod námi zůstávali lovečtí psi a také tam hodovali méně významní muži o čtyřech velkých svátcích roku, vždycky spojených s hostinami.

Té noci jsme ale neměli žádné hody, jen chleba, sýr a pivo. Otec čekal, až se můj bratr vrátí, a dumal nad tím, jestli se Dánové zase začali hemžit. „Většinou přitáhnou jen kvůli jídlu a pobrat nějakou kořist,“ pověděl mi, „ale někde se už zabydleli a zabírají zemi.“

„Ty si myslíš, že chtějí naši zemi?“ zeptal jsem se.

„Zaberou každou zemi,“ odsekl popudlivě. Moje otázky ho vždycky dráždily, ale té noci byl ustaraný a plný úzkosti, a tak mluvil dál. „Jejich země je samý kámen a led, a ještě je tam ohrožují obři.“

Chtěl jsem, aby mi pověděl víc o těch obrech, ale otec se zatím zabral do vlastních myšlenek. „Naši předkové,“ ozval se po chvíli, „zabrali tuhle zemi. Dobyli si ji, obdělávali ji a udrželi si ji. Nevzdáme se toho, co nám zanechali předkové. Přišli přes moře, bojovali tu, stavěli tady a jsou tady pohřbeni. Tohle je naše země, promísená s naší krví, zpevněná našimi kostmi. Naše.“ Doutnal v něm hněv, ale otec byl nahněvaný často. Podmračeně se na mě zadíval, jako by zvažoval, jestli jsem dost silný, abych dál udržel Northumbrii, zemi, již si naši předkové vybojovali mečem a kopím, v řeži a krvi.

Po chvíli jsme usnuli, tedy alespoň já jsem usnul. Myslím, že otec přecházel po šancích, ale za svítání byl zase zpátky v síni, a právě v té chvíli mě probudil zvuk rohu od Vysoké brány, a tak jsem neohrabaně slezl z plošiny a vyklopýtal ven do světla ranního rozbřesku. Na trávě ležela rosa, nad hlavami nám kroužil mořský orel a otcovi lovečtí psi se v odpověď na volání rohu hrnuli ze dveří síně. Viděl jsem, že se otec

rozběhl k Nízké bráně, a utíkal jsem za ním, dokud jsem se dokázal proplést mezi muži, kteří se srocovali na hliněné baště a dívali se k vyvýšené, kameny a kládami zpevněné cestě.

Od jihu přijížděli jezdcí. Byl jich asi tucet, kopyta jejich koní se leskla rosou. V čele skupiny jsem uviděl bratrova koně. Byl to hřebec, šedohnědý strakáč s divokýma očima a zvláštním krokem. V klusu vyhazoval předníma nohama, takže by si ho nikdo nespletl s jiným koněm, ale teď na něm nejel Uhtred. Muž sedící obkročmo v sedle měl dlouhé, velice dlouhé vlasy barvy světlého zlata, vlasy, které mu v jízdě povlávaly jako koňský ohon. Měl na sobě drátěnou košili, u boku se mu volně houpala pochva, přes rameno měl přehozenou sekeru a já jsem si byl jistý, že je to právě ten muž, který předchozího dne tančil po veslech. Jeho společníci byli oblečeni v kůži nebo vlně, a když se přiblížili k pevnosti, dlouhovlasý muž jim dal znamení, aby zadrželi své koně, a vyjel kupředu sám. Přiblížil se na dostřel luku, ale nikdo z nás na baště nenasadil šíp na tětivu. Potom zastavil koně a podíval se vzhůru k bráně. S výsměšným výrazem ve tváři přehlédl celou řadu našich mužů, pak se sklonil, odhodil něco na cestu a obrátil koně pryč. Popohnal ho kopnutím a kůň se rychle rozběhl zpátky, kde se k němu přidali jeho drsní, odrbaní muži, a všichni odcválali k jihu.

To, co odhodil na cestu, byla useknutá hlava mého bratra. Přinesli ji pak otci, který se na ni dlouho upřeně díval, ale neprojevil žádné pohnutí. Neplakal, rysy se mu nestáhly, nezamračil se, jen hleděl na hlavu svého nejstaršího syna a potom se podíval po mně. „Od tohoto dne,“ řekl, „se jmenuješ Uhtred.“

Takto jsem tedy přišel ke svému jménu.

Otec Beocca trval na tom, že bych měl být znovu pokřtěn, jinak by prý totiž v nebi nevěděli, kdo vlastně jsem, kdybych tam přišel se jménem Uhtred. Vzpouzel jsem se, ale Gytha to chtěla, a otci záleželo víc na její spokojenosti než na mé, a tak do kaple přinesli sud, do poloviny ho naplnili mořskou vodou a Otec Beocca mě pak do toho sudu postavil a ještě mi štědře polil vlasy naběračkou vody. „Přijmi svého služebníka Uhtreda,“ odříkal zpěvavě, „do svatého společenství světců a do řad nej-

jasnějších andělů.“ Doufám, že světcům a andělům je tepleji, než bylo toho dne mně, a když bylo po křtu, Gytha se nade mnou rozplakala, ani jsem nevěděl proč. Spíš by snad měla oplakávat mého bratra.

Brzy jsme zjistili, co se mu stalo. Ty tři dánské lodi vpluly do ústí řeky Alnu, kde měli rybáři se svými rodinami malou osadu. Vesničané moudře a opatrně uprchli do vnitrozemí, ale pár jich zůstalo poblíž a sledovalo ústí řeky z lesem porostlého kopce. Ti potom říkali, že můj bratr tam dorazil za soumraku a uviděl, jak Vikingové zapalují domy pochodněmi. Říkalo se jim Vikingové, když podnikli lupičský nájezd, a Dánové nebo pohani, když přijeli za obchodem, a protože tihle muži pálili a plenili, byli to pro nás Vikingové. Zdálo se, že do vesnice jich přišlo jen málo a většina zůstala na lodích, a tak se můj bratr rozhodl sjet dolů k chýším a hrstku nájezdníků pobít; samozřejmě to byla past, kterou na něj nastražili. Jakmile Dáni spatřili příjíždět jeho jezdce, ukryli posádku jedné své lodi na sever od osady, a těchto čtyřicet mužů pak ze zadu obklíčilo bratrův oddíl a všechny pozabýjeli. Otec se pak utěšoval tvrzením, že smrt jeho nejstaršího syna musela být velice rychlá, ale pochopitelně to tak rychlá smrt nebyla, neboť bratr musel žít dost dlouho, aby Dáni zjistili, kdo to vlastně je – proč by jinak přinesli jeho hlavu zpátky do Bebbanburgu? Rybáři potom prohlašovali, že se pokoušeli mého bratra varovat, ale o tom dost pochybují. Lidé se takhle vytácejí, aby se jim neštěstí nekladlo za vinu, ale ať už bratra varovali, nebo ne, stejně zemřel, a Dáni ukořistili třináct pěkných mečů, třináct dobrých koní, krunýř železného odění, přilbu a moje staré jméno.

Tím to však neskončilo. Taková letmá návštěva tří lodí nebyla nic mimořádného, ale asi týden po bratrově smrti jsme se doslechli, že vzhůru po řekách odveslovalo veliké dánské loďstvo, aby dobylo Eoferwic. Zvítězili tam právě na svátek Všech svatých, což Gythu rozplakalo, protože to bylo znamení, že nás Bůh opustil, ale přišly i dobré zprávy. Zdálo se, že můj někdejší jmenovec, král Osbert, uzavřel spojení se svým starým sokem, samozvaným králem Ællou, dohodli se odložit zatím své soupeření, spojit síly a dobýt Eoferwic zpět. Zní to jednoduše, ale samozřejmě si to vyžádalo určitý čas. Poslové

jezdili se vzkazy, rádci všechno zamotávali, kněží se modlili, a tak teprve o Vánocích zpečetili Osbert a Ælla svůj mír přísahami a pak povolali i vojsko mého otce, ale pochopitelně jsme nemohli vytáhnout v zimě. Dáni seděli v Eoferwiku a my jsme je tam nechali až do časného jara, kdy přišla zpráva, že northumbrijské vojsko se shromáždí u města, a k mé radosti otec rozhodl, že na jih vyjedu s ním.

„Je na to ještě moc mladý,“ namítala Gytha.

„Je mu skoro deset,“ prohlásil otec, „a musí se naučit bojovat.“

„Víc by mu prospělo, kdyby se dál učil číst,“ řekla.

„Mrtvý čtenář nebude Bebbanburgu k ničemu,“ řekl otec, „a Uhtred je teď dědicem, takže bojovat se naučit musí.“

Té noci také poručil Beocconi, aby mi ukázal pergameny uložené v kapli, právě ty listiny, jež dokládají, že tuto zemi vlastníme. Beocca mě učil číst už dva roky, ale byl jsem špatný žák a k Beoccovu zoufalství jsem se v těch spiscích vůbec nevyznal. Beocca si povzdechl a pak mi vyložil, co v nich stojí. „Obsahují popis území,“ řekl, „které patří tvému otci, a dokládají, že ty země jsou podle božího i našeho zákona jeho.“ A zdálo se, že jednoho dne bude ta země moje, neboť té noci otec nadiktoval svoji novou závěť, v níž uvedl, že kdyby zemřel, případně Bebbanburg jeho synovi Uhtredovi, stanu se ealdormanem a všechen lid mezi řekami Tuede a Tine mi odpřísáhne věrnost.

„Kdysi jsme tady byli králi,“ pověděl mi, „a naše země se jmenovala Bernicie.“ Vtiskl své pečetidlo do červeného vosku, v němž zanechalo otisk vlčí hlavy.

„Měli bychom být zase králi,“ řekl strýc Ælfric.

„Nesejde na tom, jak nám říkají,“ řekl otec úsečně, „jen když nás poslouchají,“ a pak přiměl Ælfrika, aby odpřísáhl na hřeben svatého Cuthberta, že bude jeho novou závěť respektovat a ctít a uzná mě jako Uhtreda z Bebbanburgu. Ælfric to skutečně odpřísáhl. „Ale na to je ještě brzy,“ řekl otec. „Pobijeme ty Dány jako ovce v ohradě a vrátíme se sem s kořistí a se ctí.“

„Dejž to Bůh,“ řekl Ælfric.

Ælfric s třiceti muži pak zůstali na Bebbanburgu, aby střežili pevnost a ochraňovali ženy. Té noci mi také strýc daroval kožený kabá-

tec, který chránil proti ráně mečem, a k mé největší radosti i přílbu, kterou kovář Ealdwulf olemoval vtepaným páskem z pozlaceného bronzu. „To aby věděli, že jsi princ,“ řekl Ælfric.

„Není žádný princ,“ namítl otec, „ale ealdormanův dědic a následník.“

Byl však potěšen dary, které mi jeho bratr věnoval, a přidal mi dva vlastní, krátký meč a koně. Meč byl starý, se zkrácenou, posekanou čepelí a koženou pochvou, podšitou beránkem. Měl robustní, široký jilec, byl těžkopádný, ale té noci jsem stejně spal s tou zbraní pod příkrývkou. Příštího rána má nevlastní matka plakala na baště u Vysoké brány a my jsme pod modrou, jasnou oblohou vyjeli do války. Dvě stě a padesát mužů vytáhlo pod naším praporcem s vlčí hlavou na jih.

Bylo to v roce 867 a bylo to poprvé, co jsem táhl do války.

A nikdy jsem už válčit nepřestal.

„Ty ve štítové hradbě bojovat nebudeš,“ oznámil mi otec.

„Ne, otče.“

„V hradbě štítů mohou stát jen dorostlí muži,“ řekl, „ale ty se budeš dívat, budeš se učit a přijdeš na to, že nejnebezpečnější ránu nezasadí meč nebo sekera, které vidíš, ale ty, které nezahlédneš, čepel, která projede pod štítem a zasekne se do kotníku.“

Když jsme pak táhli po dlouhé silnici k jihu, utrousil mi ještě spoustu dalších rad. Ze dvou set padesáti mužů, kteří se vypravili z Bebbanburgu k Eoferwiku, jich jelo sto dvacet na koních. To byli muži otcovy družiny nebo bohatší hospodáři, kteří si mohli dovolit i nějaké válečné odění a měli štíty a meče. Většina mužů nebyla tak bohatých, ale byli otci zavázáni přísahou, a ti pak vypochovali se srpy, kopími, oštěpy na ryby a sekerami. Někteří si nesli lovecké luky a všichni dostali příkaz vzít si s sebou týdenní zásobu jídla, což byl většinou tvrdý chléb, trvanlivý tvrdý sýr a uzené ryby. Mnoho mužů doprovázely ženy. Otec sice předtím nařídil, že s námi na jih žádné ženy táhnout nemají, ale neposlal je pak zpátky, protože mu bylo jasné, že ty ženy by za námi šly stejně, a usoudil, že muži bojují lépe, když se na ně jejich ženy nebo milenky dívají, a také byl přesvědčený, že tyto ženy uvidí

odvedence z Northumbrie pobíjet Dány v děsivé řeži. Prohlašoval, že jsme nejtvrdší muži z celé Anglie, mnohem tvrdší než mírní a poddajní Merciané. „Tvá matka byla Mercianka,“ řekl mi, ale nic víc k tomu nedodal. Nikdy o ní nemluvil. Věděl jsem, že byli manželé ani ne rok, že zemřela při mém porodu a že byla dcerou ealdormana, ale pro otce jako by snad nikdy ani nebyla na světě. Tvrdil, že pohrdá Merciany, i když je nechoval v takovém opovržení jako změkčilé Západní Sasy. „Ve Wessexu ani nevědí, co je tvrdost,“ stál si na svém, ale nejprísrnější odsudek si vyhrzoval pro Východní Angly. „Usadili se na bletech,“ pověděl mi jednou, „a žijí jako žáby.“ My Northumbrijci jsme vždycky nenáviděli Východní Angly, protože nás kdysi dávno porazili v bitvě, kde také zabili Æthelfritha, našeho krále a manžela právě té Bebbý, po níž byla pojmenována naše pevnost. Později jsem se měl dozvědět, že Východní Anglové poskytli koně a útočiště na zimu těm Dánům, kteří dobyli Eoferwic, takže otec je nenáviděl právem. Byly to zrádné žáby.

Otec Beocca jel na jih s námi. Můj otec sice neměl toho kněze moc rád, ale nechtěl jít do války bez božího služebníka, který se za nás bude modlit. Zato Beocca byl mému otci oddaný, protože ho propustil z otroctví a umožnil mu vzdělání. Otec by byl mohl uctívat třeba ďábla a řekl bych, že Beocca by nad tím přivíral oči. Byl mladý, hladce oholený a mimořádně ošklivý, strašlivě šilhal, měl zploštělý nos, rozčuchané zrzavé vlasy a neduživou levou ruku. Také byl velice chytrý, i když toho jsem si u něj tenkrát nijak necenil, protože mě zlobilo, že mi dává lekce. Ten chudák se tak usilovně snažil, aby mě naučil číst, ale já jsem si z jeho úsilí jen tropil posměch a raději jsem snášel bití od otce, než bych se soustředil na abecedu.

Táhli jsme po římské silnici, křižující velikou římskou zeď u řeky Tine, a pořád jsme mířili k jihu. Otec říkal, že Římané byli obři, kteří postavili úžasné věci, ale už se vrátili zpátky do Říma, obři vymřeli a jedinými zbylými Římany tu byli kněží. Jejich obrovské silnice tu ale po nich zůstaly, a jak jsme táhli k jihu, přidávali se k nám další muži, až po bletech po obou stranách rozbité kamenné silnice pochodovala

celá horda. Muži přespávali pod širým nebem, ovšem můj otec a hlavní velitelé jeho družiny nocovali v opatstvích nebo ve stodolách.

Také jsme táhli neuspořádaně. I v devíti letech jsem si všiml, jak se muži trousí po okolí a opožďují se za oddílem. Z domova si s sebou vzali pití, nebo kradli medovinu a pivo ve vesnicích, které jsme míjeli, často se opili a pak prostě odpadli na kraji cesty, ale zdálo se, že to nikomu nevadí. „Však nás dohoní,“ říkal bezstarostně otec.

„To není dobré,“ upozornil mě Otec Beocca.

„Co není dobré?“

„Měla by tu být větší kázeň. Četl jsem Římské války a vím, že kázeň být musí.“

„Oni nás dohoní,“ opakoval jsem po otci jako ozvěna.

Té noci se k nám přidali muži z Cetrehtu, města, kde jsme kdysi dávno porazili Walesany ve velké bitvě. Nově příchozí zpívali o té bitvě, vyzpěvovali, jak jsme nakrmili havrany krví cizáků, a ta slova pozvedla otci náladu tak, že mi pověděl, že už jsme blízko Eoferwiku, příštího dne se snad spojíme s Osbertem a Ællou a pozítří pak nakrmíme havrany znovu. Seděli jsme u ohně, u jednoho ze stovek ohýnků roztroušených po polích. Na jih od nás jsem nad rovinatou zemí viděl oblohu rudě planoucí září dalších ohňů a věděl jsem, že ukazují, kde se shromažďují ostatní northumbrijská vojska.

„Havran je Wodenovo stvoření, že ano?“ zeptal jsem se nejistě.

Otec se po mně rozmrzele podíval. „Kdo ti to povídal?“

Pokrčil jsem rameny a neřekl jsem nic.

„Ealdwulf?“ uhodl, protože věděl, že bebbanburský kovář, který zůstal v pevnosti s Ælfrikem, je tajný pohan.

„Jen jsem to někde zaslechl,“ řekl jsem a doufal, že mě ta vytáčka uchrání před pohlavkem, „a vím, že pocházíme od Wodena.“

„To ano,“ připustil otec, „ale teď máme nového Boha.“ Zachmuřeně se zadíval po tábořišti, kde popíjeli muži. „Víš, kdo vyhrává bitvy, chlapče?“

„My, otče.“

„Ta strana, kde je nejméně opilýých,“ řekl, a když se na chvíli odmlčel, dodal, „ale být opilý pomáhá.“

„Proč?“

„Protože štítová hradba je něco hrozného.“ Zadíval se do ohně. „Stál jsem už v šesti štítových hradbách,“ pokračoval, „a pokaždé jsem se modlil, aby to bylo naposledy. Tvůj bratr, ten by snad štítovou hradbu miloval. Měl kuráž.“ Na chvíli se ztratil v myšlenkách, potom se usklíbl. „Ten chlap, co mi přinesl jeho hlavu... Tak já chci jeho hlavu. Chci naplivat do jeho mrtvých očí a potom narazit jeho hlavu na kůl nad Nízkou bránou.“

„Dostaneš ji,“ řekl jsem.

Nad tím se jen posměšně usklíbl. „Co ty víš?“ zeptal se. „Vzal jsem tě sem, chlapče, protože musíš vidět bitvu. A protože tě tady musí vidět naši muži. Ale bojovat nebudeš. Jsi jako mladý pes, který sleduje, jak staří psi zabíjejí kance, ale sám nekouše. Koukej se a uč se, koukej se a uč se, a možná jednoho dne k něčemu budeš. Ale zatím jsi jenom štěně.“ Propustil mě mávnutím ruky.

Příštího dne se římská cesta táhla po rovině, vedla přes příkopy, potoky a hrázky, až jsme konečně došli tam, kde si spojená Osbertova a Ællova vojska zřídila přístřešky. Za nimi mezi roztroušenými stromy matně prosvítal Eoferwic, kde byli Dánové.

Eoferwic byl a stále ještě je nejdůležitějším městem severní Anglie. Patří k němu významné opatství, má svého arcibiskupa, pevnost, vysoké hradby a rozlehlé tržiště. Leží u řeky Ouse a pyšní se mostem, ale lodi se do Eoferwiku od vzdáleného moře dostanou, a tak tam také přišli Dáni. Určitě věděli, že Northumbrie je oslabená domácí válkou, že pravoplatný král Osbert vyrazil na západ, aby se střetl s jednotkami vzdorokrále Ælly, a za královy nepřítomnosti město dobyli. Nebylo pro ně těžké zjistit si, že tam Osbert není. Konflikt mezi Osbertem a Ællou dozával po celé týdny a Eoferwic byl plný kupců, z nichž mnozí přicházeli ze zámorí a věděli o tvrdém soupeření mezi oběma muži. Jestli jsem se něco dověděl o Dánech, pak to, že jsou dobrými vyzvědači. Mniši, kteří sepisují kroniky, nám líčí, že Dáni přitáhli z neznáma, že jejich lodi s draky na přídích se z čista jasna vynořily z modré pustiny moře, ale sotva to bylo takhle. Jednotlivé vikinské posádky snad mohly zaútočit neočekávaně, ale velké válečné flotily se

plavily tam, kde věděly, že už vznikly nějaké nesnáze. Našly si již zející ránu a naplnily ji jako červi.

Otec mě s oddílem svých mužů vzal těsně k městu. Všichni jsme byli v sedlech a v železném nebo koženém odění. Viděli jsme nepřítel na hradbách. Část hradeb byla z kamene, ještě římská práce, ale větší část města byla chráněna hliněným valem, na jehož vrcholku se tyčila dřevěná palisáda, a na východní části města část hradby chyběla. Zdálo se, že ji spálili, neboť ještě bylo vidět ožehlé dřevo na vrcholku hliněného valu, kam už byly přivlečené čerstvé kůly, aby zajišťovaly novou palisádu, jež měla nahradit spálený zátaras.

Za novými kůly bylo vidět chumel doškových střech, dřevěné zvoniče tří kostelů a na řece stožáry dánského loďstva. Naši špehové hlásili, že je tam čtyřiatřicet lodí, což ukazovalo, že dánské vojsko bude mít kolem tisíce mužů. Naše vlastní vojsko bylo větší, téměř k patnácti stům mužů, i když se to dalo jen těžko spočítat. Zdálo se, že mu vlastně nikdo nevelí. Dva hlavní vůdci, Osbert a Ælla, se utábořili odděleně, a třebaže oficiálně uzavřeli mír, odmítali spolu mluvit a všechno nezbytné si jen vzkazovali prostřednictvím posílů. Můj otec, třetí nejvýznamnější muž ve vojsku, mluvil sice s oběma, ale ani on nebyl s to přesvědčit Osberta a Ællu, aby se sešli, natož aby se dohodli na nějakém společném plánu tažení. Osbert chtěl město oblehnout a Dány vyhladovět, zatímco Ælla naléhal, abychom okamžitě vyrazili a vzali město ztečí. Hradby jsou pobořené, prohlásil, a útok pronikne hluboko do spleti ulic, kde bude možné Dány uštvat a pozabíjet. Nevím, kterému postupu stranil otec, protože to nikdy neřekl, ale nakonec okolnosti rozhodly za nás.

Naše vojsko nemohlo čekat. Sice jsme si přinesli nějaké zásoby jídla, ale ty se rychle vyčerpaly a muži se rozjížděli čím dál hlouběji do kraje, aby opatřili další, a někteří z nich se už nevrátili. Prostě nenápadně vyklouzli a vrátili se domů. Další bručeli, že potřebují pracovat na svých hospodářstvích, a pokud se nevrátí domů, čeká je hladový rok. Pak byla svolána schůzka všech významných mužů, kteří celý den promarnili hádkami. Osbert se setkání zúčastnil, což vedlo k tomu, že Ælla nepřišel, třebaže se dostavil jeden z jeho hlavních přívrženců

a naznačoval, že Osbertova neochota vzít město ztečí je způsobena královnou zbabělostí. Možná měl pravdu, neboť Osbert na posměšek neodpověděl a pouze navrhl, abychom si vykopali vlastní opevnění kolem města. Řekl, že tři čtyři takové pevnosti uzavřou Dány ve městě jako v pasti. Naši nejlepší bojovníci pak tyto pevnosti obsadí a ostatní muži budou moci odejít domů, aby se postarali o svá pole. Další muž navrhoval postavit přes řeku nový most, takový, který by zamezil v úniku dánskému loďstvu, a do úmoru tento návrh prosazoval, třebaže bych řekl, že všichni věděli, že nemáme čas postavit most přes tak širokou řeku. „Kromě toho,“ řekl král Osbert, „chceme, aby si Dánové své lodě odvezli pryč. Ať se vrátí na moře. Ať si jdou sužovat někoho jiného.“ Jeden biskup prosil o více času a ujišťoval, že ealdorman Egbert, jemuž patřilo území na jih od Eoferwiku, má ještě dorazit se svými muži.

„Ani Ricsig tu není,“ upozornil nějaký kněz na dalšího velkého pána.

„Je nemocný,“ řekl Osbert.

„Ochořela mu kuráž,“ poznamenal posměšně Ællův mluvčí.

„Dejte jim čas,“ navrhoval biskup. „S Egbertovými a Ricsigovými muži budeme mít dost vojska, aby vyděsilo Dány už jen svou velikostí.“

Můj otec na té schůzce neřekl nic, třebaže bylo zjevné, že mnoho mužů si přeje, aby se vyjádřil, a mě úplně vyvedlo z míry, že důsledně mlčel, ale té noci mi pak Beocca vysvětlil proč. „Kdyby řekl, že máme jít na zteč,“ řekl kněz, „muži by usoudili, že straní Ællovi, a kdyby promluvil na podporu obležení, vypadalo by to, že je na Osbertově straně.“

„A záleží na tom?“

Beocca se na mě zadíval přes táborový oheň, alespoň jedno jeho oko se na mě upřelo, zatímco druhé se zatoulalo někam do noci. „Až budou Dáni poraženi,“ řekl, „Osbert a Ælla se do sebe zase pustí. Nic takového tvůj otec nechce.“

„Zvítězí přece ta strana,“ řekl jsem, „na kterou se postaví on.“

„Ale dejme tomu, že se přitom zabijí navzájem?“ zeptal se Beocca. „Kdo potom bude králem?“

Podíval jsem se na něj, došlo mi, co má na mysli, a neříkal jsem nic.

„A kdo bude králem poté?“ zeptal se Beocca a ukázal na mě. „Ty. A král by měl umět číst a psát.“

„Král,“ odpověděl jsem přezíravě, „si vždycky může najmout muže, kteří číst a psát dovedou.“

Potom, hned příštího rána, padlo rozhodnutí o útoku nebo obležení za nás, protože přišla zpráva, že v ústí Humberu se objevily další dánské lodě. To znamenalo, že nepřítel dostane do několika dnů posilu, a tak se můj otec, který tak dlouho zůstával zticha, konečně ozval. „Musíme zaútočit,“ řekl Osbertovi i Ællovi, „dřív, než ty nové lodě připlují.“

Ælla samozřejmě nadšeně souhlasil, a dokonce i Osbert pochopil, že vzhledem k těm novým lodím se všechno změnilo. Krom toho Dáni ve městě měli právě potíže se svou novou hradbou. Jednoho rána jsme se probudili a uviděli nový pás palisády táhnoucí se po celé délce valu, dřevo ještě syrové a zářivě čisté, ale téhož dne se pak přihnala vichřice a nové dílo se k náramnému veselí mužů v našich leženích zhroutilo. Tihle Dáni, říkali, nedovedou ani postavit hradbu. „Ale dovedou stavět lodi,“ upozornil mě Otec Beocca.

„No a?“

„Ten, kdo dovede postavit loď,“ řekl mladý kněz, „obvykle umí postavit i hradbu. Není to tak těžké jako stavět lodi.“

„Ale ta hradba jim spadla!“

„Možná, že spadnout měla,“ řekl Beocca, a když jsem na něj jen zíral, vysvětlil mi to. „Třeba chtějí, abychom zaútočili právě tam.“

Nevím, jestli o svém podezření pověděl otci, ale pokud ano, pak vůbec nepochybuji, že to otec jen nevšímavě nebo odmítavě přešel. Beoccovým názorům na vedení války nedůvěřoval. Úlohou kněze podle něj bylo jen podněcovat Boha, aby rozdrtil Dány, ale abych byl vůči Beoccovi spravedlivý, musím říci, že se za naše vítězství modlil usilovně a dlouze.

A den poté, co se hradba zřítla, jsme dali Bohu šanci, aby Beoccovy modlitby vyslyšel.

Vyrazili jsme do útoku.

•

Nevím, jestli byli opilí všichni muži, kteří zaútočili na Eoferwic, ale nejspíš by byli, kdyby kolovalo dost medoviny, piva a březového vína, aby stačilo pro všechny. Popíjení se protáhlo dlouho do noci, a když jsem se za úsvitu vzbudil, viděl jsem muže zvracet. Těch několik málo, kteří jako můj otec měli drátěné košile, si je navlékalo. Většinou měli ale kožené krzno a někteří měli na ochranu jen své kabátce. Zbraně se brousily na kamenných brouscích. Kněží chodili po táboře a udíleli požehnání, zatímco muži si skládali přísahy věrnosti a bratrství. Někteří se sdružili do skupin a slíbili si, že se o kořist podělí rovným dílem, pár mužů pobledlo a více než hrstka se jich vykradlo pryč příkopy a strouhami, které křížem krážem protínaly plochou, podmáčenou a skličující krajinu.

Oddíl asi dvaceti mužů dostal příkaz zůstat v táboře a střežit ženy a koně, ale Otec Beocca a já jsme měli nasednout do sedel. „Zůstaňte sedět na koňském zadku,“ poručil mi otec, „a ty se od něj ani nehneš,“ otočil se k Beocovi.

„Jistěže, můj pane,“ řekl Beocca.

„Kdyby se něco stalo,“ dodal pak otec úmyslně mlhavě, „jedte do Bebbanburgu, zavřete bránu a čekejte tam.“

„Bůh je na naší straně,“ řekl Beocca.

Můj otec vypadal jako velký válečník, a také že velkým válečníkem byl, třebaže prohlašoval, že začíná být na boj příliš starý. Šedivějící vous mu trčel přes kovový krunýř, na který si zavěsil kříž vyřezávaný z volské kosti, který mu darovala Gytha. Opasek na meč měl z kůže pobité stříbrem, veliký meč Drtič kostí zasunutý v pochvě potažené kůží a ovinuté zdobnými pozlacenými řemínky. Na botách měl upevněné železné plátky přes kotníky, což mi připomnělo jeho rady do štítové hradby, přílbu měl vyleštěnou, až zářila, a její obličejová maska s děrami pro oči a rozšklebeným otvorem úst byla vykládaná stříbrem. Jeho kulatý štít z lipového dřeva měl mohutnou železnou puklici a byl pokrytý kůží s vymalovanou vlčí hlavou. Ealdorman Uhtred táhl do války.

Vojsko svolávaly rohy. V bitevním šiku nebyl právě řád. Vedly se dohady, kdo má stát na pravém a kdo na levém křídle, ale Beocca mi pak

řekl, že spor se urovnal, když biskup hodil kostky, a tak král Osbert zaujal místo vpravo, Ælla vlevo a můj otec v samém středu voje, a jak zazvučely rohy, předsunuly se tři velitelské praporce dopředu. Muži se shromažďovali pod praporci. Oddíly otcovy družiny, jeho nejlepší válečníci, stanuli v čele, a za nimi se houfovaly skupiny nižších šlechticů, thénů. Théni byli mocní a bohatí muži, majitelé velkých pozemků, z nichž někteří měli své vlastní tvrze. Byli to muži, kteří při hostinách usedali s mým otcem na jeho plošině v hodovní síni, muži, na něž bylo nezbytné si dávat pozor, kdyby je snad jejich ctižádostivé choutky přiměly, aby se pokusili zaujmout otcovo místo, ale teď se loajálně řadili za ním, a ceorlové, nejnižší postavení svobodníci, se houfovali s nimi. Muži bojovali v rodinných klanech nebo ve spřátelených skupinách. S vojskem přitáhla spousta chlapců, ale jako jediný z nich jsem seděl na koni a měl jsem meč a přilbu.

Viděl jsem rozptýlené hloučky Dánů za nezbořenou palisádou po obou stranách průrvy, kde se hradba zborčila, ale většina jejich vojska vyplňovala právě tuto průrvu a na vrcholku hliněného valu utvořila štítovou hradbu. Byl to vysoký hliněný násep, přinejmenším deset dvanáct stop, a hodně příkrý, takže šplhat vstříc tvářím čekajících zabijáků nebylo nic snadného, ale byl jsem přesvědčen, že zvítězíme. Bylo mi devět let, už skoro deset.

Dánové na nás pokřikovali, ale byli jsme ještě příliš daleko, abychom slyšeli jejich urážky. Jejich štíty, kulaté jako ty naše, byly pomalovány žlutě, černě, hnědě a modře. Naši muži začali bušit zbraněmi o štíty, a když jsem tehdy poprvé slyšel vojsko vyluzovat tu válečnou hudbu, třeskot jasanových dřevců kopí a železných čepelí mečů o dřevěné štíty, byl to děsivý zvuk.

„Je to hrůza,“ řekl mi Beocca. „Válka je něco příšerného.“

Neříkal jsem nic. Podle mě byla úžasná a plná slávy.

„Ve štítové hradbě se umírá,“ připomněl Beocca a políbil dřevěný kříž, který měl zavěšený na krku. „Než tento den skončí, budou brány nebe i pekla přečpané dušemi, co se tam budou strkat,“ pokračoval pochmurně.

„Copak se mrtví nedostávají do hodovní síně?“ zeptal jsem se.

Podíval se po mně divným pohledem, pak se zatvářil pohoršeně. „Kde jsi to slyšel?“

„Na Bebbanburgu,“ řekl jsem a měl jsem dost rozumu, abych nepřiznal, že mi takové příběhy vyprávěl kovář Ealdwulf, když jsem se díval, jak vbíjí železné tyče do čepelí mečů.

„Něčemu takovému věří pohané,“ řekl Beocca přísně. „Věří, že mrtví válečníci se dostanou do Wodenovy síně mrtvých, aby tam hodovali až do konce světa, ale to je mrzká a bludná víra. Je to hřích. Ale Dáni se mylí vždycky a ve všem. Klaní se modlám, popírají pravého Boha, hřeší.“

„Ale muž přece musí zemřít s mečem v ruce?“ mlel jsem si svoje.

„Vidím, že tě budeme muset naučit správnému katechismu, jen co tohle bude za námi,“ řekl kněz přísně.

Už jsem neříkal nic. Díval jsem se a snažil jsem se každou maličkost toho dne vtisknout do paměti. Obloha byla letně modrá, jen s několika obláčky daleko na západě, a slunce se odráželo od špicí kopí našeho vojska jako záblesky světla, mihotající se na letním moři. Prvosenky tečkovaly louky, kde se shromažďovaly jednotky, a kukačka volala z lesa za námi, odkud vojsko pozoroval houf našich žen. Labutě pluly po řece, která byla v lehoučkém větru mírná a klidná. Kouř z kuchyňských ohnišť v Eoferwiku stoupal téměř přímo vzhůru a při tom pohledu jsem si připomněl, že dnes večer bude ve městě oslava, hostina s pečeným vepřovým a vším, co najdeme v zásobárnách nepřítele. Několik našich mužů z prvních řad vyráželo kupředu, pokřikovali na nepřítele nebo ho vyzývali, aby si troufl svést souboj muže proti muži mezi liniemi, ale žádný z Dánů nevystoupil z řady. Jen na nás civěli, čekali, živý plot kopí, hradba štítů, a pak naše rohy zaduněly znovu a pokřikování a bušení o štíty pozvolna utichalo, jak se vojsko kolébavě pohnulo kupředu.

Postupovalo nejednotně a neuspořádaně. Později, daleko později jsem měl pochopit nechuť a zdráhavost mužů vrhnout se proti hradbě štítů, zvláště proti takové, která stojí na vrcholku strmého zemního valu, ale toho dne jsem se jen nemohl dočkat, až se naše vojsko vrhne kupředu a rozdrtí ty drzé Dány, a Beocca mě musel zadržet a popadnout

moji uzdu, aby mi zabránil vjet do našich posledních řad. „Počkáme, až se tam prolomí,“ řekl.

„Chci zabít nějakého Dána,“ vzpíral jsem se mu.

„Nebud' hloupý, Uhtrede,“ napomenul mě rozzlobeně Beocca. „Pokusíš se zabít Dána, a tvému otci nezůstane žádný syn. Jsi teď jeho jediné dítě a tvou povinností je zůstat naživu.“

Plnil jsem tedy svoji povinnost, držel jsem se zpátky a díval se, jak pomalu, pomaloučku naše vojsko sbírá odvahu a postupuje k městu. Řeka byla vlevo od nás, prázdné tábořiště vpravo vzadu a zvoucí průrva v městských hradbách přímo před námi; tam mlčky čekali Dáni a jejich štíty se navzájem překrývaly.

„První půjdou ti nejstatečnější,“ upozornil mě Beocca, „a tvůj otec bude jedním z nich. Udělají klín, to, co latinští autoři nazývají *porcinum caput*. Víš, co to znamená?“

„Ne.“ Ani mě to v té chvíli nezajímalo.

„Kančí hlava. Jako kel divočáka. Ti nejodvážnější půjdou v čele, a když se prolomí, ostatní je pak budou následovat.“

Beocca měl pravdu. Před našimi řadami se zformovaly tři klíny, po jednom z oddílů Osbertovy, Ællovy a otcovy družiny. Muži v nich stáli těsně u sebe a jejich štíty se vzájemně překrývaly tak jako štíty Dánů, zatímco v dalších řadách každého klínu zvedli muži štíty vzhůru a naplocho jako střechu, a potom, když byli připraveni, vyrazili v těch třech klínech mohutný pokřik a postoupili kupředu. Neutíkali. Očekával jsem, že poběží, ale v běhu by nemohli udržet klín sevřený. Válčný klín postupuje pomalým krokem, dost pomalým, aby muži uvnitř klínu měli čas lámat si hlavy, jak je nepřítel silný, a dělat si obavy, jestli je další jednotky budou následovat, ale ony opravdu vyšly. Ty tři klíny neušly víc než dvacet kroků, a už se zbývající masa mužů pohнула kupředu.

„Chci být blíž,“ řekl jsem.

„Budeš čekat,“ poručil Beocca.

To už jsem slyšel křik, výkřiky vzdoru a k povzbuzení odvahy, a pak lučištníci na městských hradbách vypustili z luků šípy a viděl jsem, jak se jejich peříčka zatřpytila, když šípy letěly ke klínům, a okamžik poté

prosvištěla obloukem nad dánskou linií vrhací kopí a dopadla na zdvižené, naplocho držené štíty. Překvapilo mě, že žádný z našich mužů nebyl zasažen, i když jsem viděl, že jejich štíty se zabodnutými šípy a kopími ježí jako ježčí hřbety. Přesto ty tři klíny postupovaly dál kupředu, a vtom naši vlastní lučištníci vystřelili na Dány a hrstka našich mužů vyrazila z řad za klíny a mrštila svá kopí na štítovou hradbu nepřátel.

„Už to bude,“ řekl neklidně Beocca. Pokřížoval se. Tíše se modlil a zchromlá levice se mu křečovitě škubala.

Díval jsem se na klín, který vedl otec, ústřední klín, který byl právě vpředu pod praporcem s vlčí hlavou, a viděl jsem, jak těsně se dotýkající štíty mizí v příkopu před hliněným valem, a věděl jsem, že otec je teď nebezpečně nablízku smrti, a v duchu jsem ho popoháněl, aby zvítězil, aby zabíjel, aby jménu Uhtreda z Bebbanburgu přinesl ještě větší věhlas a slávu, a pak jsem spatřil, jak se štíty jeho klínu vynořují z příkopu a jako obrovité obludné zvíře se plazí vzhůru po přední straně valu.

„Jejich výhodou je,“ pronesl Beocca trpělivým tónem, který používal, když mě učil, „že nohy nepřátel jsou snadnými terči, když k nim přicházíš zdola.“ Myslím, že se tím pokoušel uklidnit hlavně sám sebe, ale já jsem mu to věřil tak jako tak, a zjevně měl pravdu, neboť jakmile se oddíl ocitl na valu, muži se při střetu s nepřítelovou štítovou hradbou ani nezarazili. Pak už jsem neviděl skoro nic, až na záblesky zvedajících se a dopadajících čepelí, a slyšel jsem ten zvuk, skutečnou hudbu bitvy, nárazy železa na dřevo, železa na železo, a klín se přitom pořád sunul kupředu. Jako břitva ostrý divočákův kel prorazil dánskou štítovou hradbu a dral se kupředu, a třebaže se Dáni nakupili kolem klínu, zdálo se, že naši muži vítězí, protože se tlačili dál přes hliněnou hradbu, a vojáci za nimi určitě cítili, že jim přinesl vítězství ealdorman Uhtred, neboť se najednou vítězoslavně rozkřičeli a hrnuli se nepřáteli obklopenému klínu na pomoc.

„Bůh buď pochválen,“ vydechl Beocca, protože Dánové utíkali. V jednom okamžiku ještě drželi pevnou a silnou hradbu štítů, ježící se

zbraněmi, a najednou se vytráceli do města a naše vojsko, s úlevou mužů, jejichž životy byly ušetřeny, vyrazilo za nimi.

„No tak, teď pomalu,“ řekl Beocca, krokem popojel na svém koni kupředu a mého přítom vedl za uzdu.

Dánové byli pryč. Zato se hliněný násep černal našimi muži, kteří se drali průrvou v městských hradbách a pak slézali dolů po protější straně hrazení do ulic a průchodů mezi domy. Tři praporec, vlčí hlava mého otce, Ællova válečná sekera a Osbertův kříž, už byly v Eoferwiku. Slyšel jsem jásot mužů a kopnutím jsem popohnal svého koně, abych ho vymanil z Beoccova sevření. „Pojď zpátky!“ křikl, ale i když vyjel za mnou, nepokoušel se mě odtáhnout pryč. Zvítězili jsme, Bůh nám dal vítězství a já jsem chtěl být dost blízko, abych ucítil vůni krveprolití.

Beocca ani já jsme se však nemohli hned dostat do města, protože průrva v palisádě byla přeplněna našimi muži, ale znovu jsem popohnal koně, a ten si klestil cestu tou tlačenicí. Několik mužů na mě vyjelo, co to dělám, pak ale uviděli pozlacený pásek na mé přilbě, pochopili, že jsem vznešeného rodu, a snažili se mi pomoci uvolnit cestu, zatímco Beocca, který zůstal trčet vzadu v chumlu lidí, na mě křičel, ať mu neujíždím příliš daleko. „Tak si mě chyt!“ zavolal jsem na něj dozadu.

Potom zakřičel znovu, ale tentokrát se mu v hlase ozvalo zoufalé úsilí a zděšení, a když jsem se otočil, uviděl jsem, jak se Dáni hrnou přes pole, kudy předtím postupovalo naše vojsko. Severní městskou bránou musela vyrazit celá horda Dánů, aby nám odřízli ústup. Bezpečně věděli, že ustupovat začneme, protože, jak se zdálo, přece jen uměli stavět hradby, a postavili je napříč ulicemi uvnitř města, pak předstírali útěk z hradebních valů, aby nás vtáhli do smrtící léčky, a teď past sklápala. Několik Dánů z města bylo v sedlech, většinou byli pěší, a Beocca podlehl nezvladatelnému strachu. Nezazlívám mu to. Dánové rádi zabíjejí křesťanské kněze; Beocca musel mít smrt před očima, netoužil stát se mučedníkem, a tak obrátil koně, tvrdě ho popohnal a kůň odcválal pryč podél řeky. Dáni, kterým nesešlo na osudu jednoho muže tam, kde jich uvízlo v pasti tolik, ho nechali odjet.

Je pravda, že ve většině vojsk jsou v zadních řadách ti opatrní, bázlivi a s nejubožejšími zbraněmi. Stateční jdou do čela, slaboši vyhledávají zadní voj, a tak když se dostanete do týlu nepřátelského vojska, zmasakrujete ho.

Jsem už stařec a bylo mým osudem mnohokrát vidět, jak se ve vojsku rozhořívá a vzplane panika. Ta panika je horší než hrůza ovcí uvězněných ve skalní trhlině a napadených vlky, zoufalejší než zmítání lososa, chyceného v síti a vytahovaného na vzduch. Její zvuk rozdírá nebesa, ale pro Dány to byl toho dne hlas vítězství a pro nás to znamenalo smrt.

Pokusil jsem se uniknout. Bůh ví, že jsem panice podlehl také. Viděl jsem Beoccu, jak se žene tryskem podél vrb při břehu řeky, a podařilo se mi za ním obrátit svoji kobyly, ale pak po mně chňapl jeden z našich vlastních mužů, nejspíš proto, že chtěl mého koně, a já jsem měl dost rozumu, abych vytrasil svůj krátký meč, slepě se po něm ohnal a přitom kopl patami dozadu, ale dosáhl jsem jen toho, že jsem vyjel z toho zděšeného houfu do cesty Dánům, a všude kolem mě přitom řvali muži a dánské sekery a meče sekaly a švihaly. Děsivé dílo, krvavé hody, píseň čepelí, tak tomu říkají. Možná mě na okamžik zachránilo, že jsem byl z našich mužů jediný na koni a oddíl asi dvaceti Dánů byl také v sedlech, takže si mě snad nejdřív spletli s jedním ze svých vlastních, ale pak na mě jeden z těch Dánů něco křikl v jazyce, kterému jsem nerozuměl. Podíval jsem se na něj a uviděl jsem jeho dlouhé vlasy nezakryté přilbou, ty dlouhé plavé vlasy, stříbrně zbarvený krunýř a široký úsměv ve smělé tváři, a poznal jsem v něm muže, který mi zabil bratra, a byl jsem takový hlupák, že jsem se na něj rozkřikl. Hned za tím dlouhovlasým Dánem stál korouhevník a pyšně mával orlím křídlem přibitým na dlouhé žerdi. Pohled se mi rozmazal slzami a snad mě posedlo bitevní šílenství, neboť navzdory svému zděšení a zmatku jsem vyrazil na toho dlouhovlasého Dána, máchl po něm svým mečíkem, a když můj výpad odrazil svým mečem, moje ubohá čepel se ohnula jako páteř sledě. Prostě se ohnula a on už se napřahoval vlastním mečem k smrtícímu úderu, když vtom uviděl mé ubohé ohnuté ostří a rozesmál se. Počural jsem se, a jak se smál, znovu jsem

po něm máchl svým nanicovatým mečem, a on se pořád smál a pak se naklonil, vyškulil mi zbraň z ruky a odhodil ji. Potom mě zvedl. Vřískal jsem a bušil jsem do něj, ale pro něj to bylo všechno náramně k smíchu. Přehodil mě břichem dolů na sedlo před sebe a pak pobídl ostruhami svého koně do té vřavy, aby zabíjel dál.

Tak jsem se setkal s Ragnarem, Ragnarem Neohroženým, vrahem mého bratra a mužem, jehož hlava měla zdobit kůl na bebbanburských baštách, s hrabětem Ragnarem.

ČÁST PRVNÍ

Dětství s Thorovým kladivem

Kapitola první

Dáni to toho dne vymysleli chytře. Postavili nové zdi uvnitř města, vlákali naše muže do ulic, lapili je do pasti mezi těmi novými hradbami, obklíčili je a pozabíjeli. Nepobili všechno northumbrijské vojsko, protože i nejlítější válečníci se proléváním krve nakonec unaví, a krom toho si Dáni přišli na spoustu peněz z prodeje otroků. Většinu otroků zajatých nebo ukořistěných v Anglii prodávali hospodářům a nájemcům statků na drsných a barbarských severních ostrovech nebo do Irska, nebo je poslali po moři do dánských zemí, ale některé, jak jsem se dozvěděl, odvezli na velké trhy s otroky ve Francích a pár jich přeplovili na jih, do míst, kam nikdy nepříjde zima a kde kupci s tvářemi barvy ožehlého dřeva zaplatí dobré peníze za muže, a ještě lepší za mladé ženy.

Stejně však zabili našich mužů dost. Zabili Ællu, zabili Osberta a zabili mého otce. Ælla a můj otec měli štěstí, že zemřeli v boji a s mečem v ruce, ale Osbert upadl do zajetí a té noci, kdy Dáni hodovali ve městě čpícím krví, ho umučili. Několik vojáků vítěze drželo hlídky na hradbách, další oslavovali v zabraných domech, ale většina se shromáždila v síni northumbrijského poraženého krále, kam mě také vzal Ragnar. Nevěděl jsem, proč mě tam s sebou bere, a zpola jsem očekával, že mě zabijí, nebo budu přinejlepším prodaný do otroctví, ale Ragnar mě usadil ke svým mužům, položil přede mě pečené husí

stehno, půl pecnu chleba a korbílek piva a pak mi vrazil dobromyslný políček.

Ostatní Dánové si mě nejdřív nevšimli. Měli dost co dělat s tím, aby se pořádně opili a nadšeně povzbuzovali rvačky, které propukly, jen co se opili, ale největší halas se rozlehl, když přinutili zajatého Osberta, aby svedl souboj s mladým válečníkem, který byl mimořádně obratný s mečem. Tančil kolem krále a dřív, než mu rozpáral břicho dlouhým řezem, uťal mu levou ruku, a protože Osbert byl tělnatý a robustní, vyvalily se z něj vnitřnosti jako úhoři vyklouzávající z protrženého vaku. Několik Dánů se přitom neudrželo smíchem na nohou. Králi trvalo dlouho, než zemřel, a zatímco s pláčem prosil o ulehčení, ukřižovali Dáni jednoho zajatého kněze, který předtím proti nim bojoval v bitvě. Na naše náboženství byli zvědaví, a zároveň je odpuzovalo, a navztevalo je, když se knězi vytrhly ruce z hřebů. Někteří prohlašovali, že takhle člověka zabít nejde, a opile se o tom přehadovali, pak se podruhé pokusili přibít kněze k dřevěným stěnám síně, až to jednoho z jejich válečníků začalo nudit, a tak vrazil knězi do prsou kopí, rozdrtil mu žebra a rozmáčkl srdce.

Jen co byl kněz mrtev, několik Dánů se obrátilo ke mně, a protože jsem měl na hlavě přilbu s pozlaceným páskem, usoudili, že určitě budu syn nějakého krále, navlékli mě do dlouhého hábitu a jeden muž vylezl na stůl, aby se na mě vychcal, ale právě v tom okamžiku na něj silný hlas zahřměl, ať toho nechají, a shlukem lidí se k nám prodral Ragnar. Strhl ze mě ten hábit, muže pokáral a řekl jim něco, čemu jsem nerozuměl, ale ať to bylo cokoliv, přimělo je to přestat. Ragnar mi pak položil paži kolem ramen, zavedl mě k plošině při straně síně a ukázal mi, abych na ni vylezl. Osaměle tam jedl nějaký stařec. Byl slepý, obě oči měl bílé jako mléko, tvář rozrytou hlubokými vráskami a rámovanou šedivými vlasy, tak dlouhými, jako měl Ragnar. Zasluchl mě, jak se škrábu nahoru, na něco se zeptal, Ragnar mu odpověděl a potom odešel pryč.

„Určitě budeš mít hlad, chlapče,“ řekl stařec anglicky.

Neodpověděl jsem. Z těch jeho slepých očí jsem byl celý zděšený.

„Ztratil ses?“ zeptal se. „Nebo tě odtáhli skřítki do podzemí?“

„Mám hlad,“ přiznal jsem se.

„Takže jsi přece jen tady,“ řekl, „a máme tu vepřové a chleba a sýr a pivo. Pověz mi, jak se jmenuješ.“

Málem jsem řekl Osbert, pak jsem si připamatoval, že jsem Uhtred. „Uhtred,“ odpověděl jsem.

„Ošklivé jméno,“ usoudil stařec, „ale můj syn říkal, abych se o tebe postaral, a tak se postarám, ale ty se zase musíš postarat o mě. Mohl bys mi ukrojit kousek toho vepřového?“

„Tvůj syn?“ zeptal jsem se.

„Hrabě Ragnar,“ vysvětlil mi. „Občas mu říkají Ragnar Neohrožený. Koho to tady teď vraždili?“

„Krále,“ řekl jsem, „a nějakého kněze.“

„Kterého krále?“

„Osberta.“

„Zemřel dobrou smrtí?“

„Ne.“

„Pak neměl být králem.“

„A ty jsi král?“ zeptal jsem se.

Zasmál se. „Jsem Ravn,“ řekl, „a kdysi jsem byl hrabětem a válečníkem, ale teď jsem slepý, takže už nikomu k ničemu nejsem. Měli by mě vzít kyjem po hlavě a poslat mě tak na cestu do podsvětí.“ Zůstal jsem zticha, protože jsem nevěděl, co na to říct. „Ale snažím se být užitečný,“ pokračoval Ravn a šmátral rukama po chlebu. „Mluvím tvým jazykem a jazykem Bretonců, mluvou Wendů, řečí Frísů i Franků. Stal jsem se skaldem, takže teď je mou živností jazyk.“

„Skaldem?“ opakoval jsem.

„Ty bys řekl bardem. Básníkem, tkalcem nebo snovačem snů, tím, kdo z drobnůstky, z ničeho vytvoří nádheru a slávu a jejím tvořením tě oslní. Teď mám za úkol vyličit příběh dnešního dne tak, aby lidé nikdy nezapomněli na naše slavné činy.“

„Ale když nevidíš,“ vyptával jsem se, „jak můžeš vyprávět o tom, co se stalo?“

Tomu se Ravn jen zasmál. „Slyšel jsi o Odinovi? Pak bys měl vědět, že Odin obětoval jedno ze svých vlastních očí, aby byl obdařen bás-

nickými vlohami. Takže bych měl být dvakrát lepším skaldem než Odin, co?“

„Já pocházím od Wodena,“ prohlásil jsem.

„Tak?“ Zdalo se mi, že to na něj udělalo dojem, nebo snad jen chtěl být ke mně vlídný. „Kdo tedy jsi, Uhtrede, potomku velkého Odina?“

„Jsem ealdorman z Bebbanburgu,“ řekl jsem, a tím se mi připomnělo, že jsem ztratil otce, moje vyzývavá vzdorovitost se rozplynula a ke svému zahanbení jsem se rozplakal.

Ravn si mě nevšiml a naslouchal opilému pokřikování, písniím a pištění zajatých děvčat v našem táboře, která teď poskytovala váleč-
níkům odměnu za vítězství, a pohled na jejich skotačení mi odvedl
myšlenky od zármutku, protože, popravdě řečeno, dosud nikdy jsem
nic takového neviděl, třebaže jsem si díky bohu vybral v budoucnosti
spoustu takových cen.

„Bebbanburg?“ vzpomínal si Ravn. „Tam jsem kdysi byl, ještě dřív, než ses narodil. Bylo to před dvaceti lety.“

„Tys byl v Bebbanburgu?“

„V pevnosti ne,“ připustil, „ta byla příliš silná. Ale byl jsem na sever od ní, tam na tom ostrově, kde se modlí mniši. Zabil jsem tam šest lidí. Ne mnichů, mužů. Válečníků.“ Při té vzpomínce se sám pro sebe usmál. „Teď mi pověz, ealdormane Uhtrede z Bebbanburgu,“ pokračoval, „co se právě děje v síni.“

Tak jsem se stal jeho očima a pověděl jsem mu o mužích, kteří tančili, o mužích, kteří svlékali ženy z šatů, a co potom těm ženám dělali, ale to Ravna vůbec nezajímalo. „Co zrovna dělají Ivar a Ubba?“ chtěl vědět.

„Ivar a Ubba?“

„Budou na pódiu. Ubba je ten menší a vypadá jako sud s bradkou, a Ivar je tak hubený, že se mu říká Ivar Vychrtlý. Je tak tenký, že kdybys mu přimáčkł nohy k sobě, mohl bys ho vystřelit lukem jako šíp.“

Později jsem se dověděl, že Ivar a Ubba jsou dvěma staršími z trojice bratrů a společnými vůdci tohoto dánského vojska. Ubba právě spal s černovlasou hlavou složenou na pažích, které ležely na zbytcích jídla, ale Ivar Vychrtlý byl vzhůru. Měl zapadlé oči, obličej, který připomíná

nal lebku, žluté vlasy stažené dozadu na šíji a ve tváři výraz zatrpklé zlovůle. Paže měl bohatě ozdobené zlatými náramky, které Dáni s oblibou nosí jako důkazy své zdatnosti a hrdinství v bitvě, a kolem krku měl ovinutý zlatý řetěz. S Ivarem právě mluvili dva muži. Zdálo se, že ten, který stál hned za Ivarem, mu něco šeptá do ucha, zatímco druhý, ustaraně vyhlížející muž, seděl mezi oběma bratry. Když jsem to všechno popsal Ravnovi, chtěl vědět, jak vypadá ten ustaraný muž sedící mezi Ivarem a Ubbou.

„Žádné obroučky na pažích,“ řekl jsem, „zlatý pásek kolem krku. Hnědé vlasy, dlouhé vousy, dost starý.“

„Mladým připadají staří všichni,“ podotkl Ravn. „To bude určitě král Egbert.“

„Král Egbert?“ Jakživ jsem o nikom takovém neslyšel.

„Býval to ealdorman Egbert,“ vysvětlil mi Ravn, „ale letos v zimě s námi uzavřel mír a my jsme ho za odměnu udělali králem tady v Northumbrii. Je králem, ale pány země jsme my.“ Uchechtl se potlačovaným smíchem, a třebaže jsem byl tak mladý, pochopil jsem, o jakou věrolomnost a zradu tady jde. Ealdorman Egbert vlastnil panství na jih od našeho království a byl takovým velmožem, jako býval můj otec na severu, ale Dáni ho uplatili ke zradě, drželi ho stranou bojů a teď měl titul krále, ale bylo jasné, že ho drží na krátkém řetězu. „Jestli máš přežít,“ upozornil mě Ravn, „pak by bylo moudré, kdybys složil Egbertovi poklonu.“

„Přežít?“ vyhrkl jsem. Jaksi jsem si představoval, že když už jsem přežil bitvu, je samozřejmé, že budu žít dál. Zatím jsem byl dítě, o které se někdo stará a zodpovídá za ně, ale Ravnova slova mi vtloukla do hlavy, jak se to se mnou doopravdy má. Pomyslel jsem si, že jsem nikdy neměl prozradit svůj původ a postavení. Lépe je být živým otrokem než mrtvým ealdormanem.

„Řekl bych, že zůstaneš naživu,“ řekl Ravn. „Ragnar tě má rád a co Ragnar chce, to taky dostane. Říká, že jsi ho napadl?“

„Ano, napadl.“

„Tak to ho pobavilo. Kluk, který zaútočí na hraběte Ragnara? To už musí být pořádný kus kluka, co? Říká, že takového by bylo pro smrt

škoda, jenže můj syn měl vždycky v povaze takovou politováníhodnou přecitlivělost. To já bych ti byl usekl hlavu, ale dobrá, když už tě tady máme, tak myslím, že by bylo moudré, kdybys šel Egbertovi složit poklonu.“

Teď, když se dívám tak hluboko do minulosti, mám dojem, že jsem nejspíš události té noci trochu pozměnil. Konala se hostina, byli tam Ivar a Ubba, Egbert se pokoušel působit královským dojmem, Ravn byl ke mně vlídný, ale jsem si jistý, že jsem byl zmatenější a mnohem vyděšenější, než jak to tu vyznělo. Jinak jsou ale moje vzpomínky na tu hostinu velmi přesné. Pozoruj a uč se, vybízel mě otec, Ravn mě přiměl pozorovat, co se děje, a skutečně jsem se něco naučil. Poučil jsem se o věrolomnosti a zradě, zvlášť když mě Ragnar na Ravново vybídnutí popadl za límec a odvedl mě k vysokému pódiu, kde jsem se po nevrlem a povýšeném Ivarově svolení směl přiblížit ke stolu. „Pane králi,“ zapištěl jsem a pak jsem poklekl na jedno koleno, takže překvapený Egbert se musel natáhnout dopředu, aby mě viděl. „Jsem Uhtred z Bebbanburgu,“ Ravn mě už stačil navést, co mám říkat, „a prosím o tvoji milostivou ochranu.“

Nato se v síni rozhostilo ticho, přerušované jen mumláním tlumočnicka, který se obracel k Ivarovi. Potom se vzbudil Ubba, na kratičký okamžik se zatvářil udiveně, jako by si nebyl jistý, kde právě je, pak upřel pohled na mě a já jsem pocítil, jak mi naskočila husí kůže a zkroutily se mi svaly, protože dosud nikdy jsem nespatriil tvář tak zlovlnou. Měl tmavé oči, tak sršící nenávisí, až jsem si začal přát, aby mě pohltila země. Neříkal nic, jen se na mě upřeně díval a přitom se dotkl talismanu, vykovaneého do tvaru kladiva, který mu visel na krku. Tak jako jeho bratr, měl i Ubba úzký a hubený obličej, ale místo světlých, dozadu stažených vlasů měl bujnou černou kšticí a hustou bradu, teď posetou drobký jídla. Pak zívl a to bylo jako pohled do chřtánu divoké šelmy. Tlumočnick mlulvil s Ivarem, který pak řekl něco, co tlumočnick zase přeložil Egbertovi, který se pokusil nasadit hrozivý a přísný výraz. „Tvůj otec,“ řekl, „se rozhodl proti nám bojovat.“

„A teď je mrtev,“ odpověděl jsem se slzami v očích a chtěl jsem toho říci ještě víc, ale na nic jsem se nezmohl, jen jsem popotáhl nosem jako

malé děcko, a Ubbovo opovržení na mě dýchlo jako žár ohně. Vztekle jsem se praštil rukou po nose.

„Rozhodneme o tvém osudu,“ prohlásil nadutě Egbert, a směl jsem odejít.

Vrátil jsem se k Ravnovi, který trval na tom, abych mu vypověděl, co se právě odehrálo, a usmál se, když jsem se rozpovídal o Ubbově zlovestném mlčení. „Je to strašlivý člověk,“ přisvědčil Ravn. „Vím určitě, že zabil šestnáct mužů v soubojích a tucty dalších v boji, ale půjde bojovat, jen když budou dobrá znamení a augurské věštby, jinak ne.“

„Jaké věštby?“

„Ubba je velice pověřivý mladý muž,“ řekl Ravn, „ale také nebezpečný. Kdybych ti měl dát jednu jedinou radu, mladý Uhtrede, pak nikdy, nikdy nebojuj s Ubbou. Střetnutí s ním by se obával i Ragnar, a toho, čeho se bojí můj syn, bys moc nenašel.“

„A co Ivar?“ vyptával jsem se. „S Ivarem by se tvůj syn utkal?“

„S tím vychrtlým?“ zauvažoval Ravn. „Ten je také děsivý, protože nezná slitování a soucit, ale aspoň se řídí zdravým rozumem. Navíc jsou s Ragnarem přátelé, tak by se nestřetli. Ale Ubba? Pouze bozi mu určují, co má udělat, a měl by ses mít na pozoru před lidmi, kteří přijímají příkazy od bohů. Ukroj mi kousek té křupavé kůrčičky z pečeně, hochu. Na křupavou vepřovou kůrčičku si zvlášť potrpím.“

Už si ani nevzpomínám, jak dlouho jsem zůstal v Eoferwiku. Zato si dobře pamatuji, že mě přitáhli k práci. Vysvlékli mě z mých pěkných šatů, které dali nějakému dánskému chlapci, a já jsem místo nich dostal dlouhou a zavšivenou potrhanou vlněnou tuniku, kterou jsem si přepásal kusem provazu. Několik dní jsem vařil Ravnovi jídlo, pak ale přípluly další dánské lodě, které přivezly hlavně ženy a děti, rodiny vítězného vojska, a tehdy jsem pochopil, že tihle Dáni se přišli v Northumbrii usadit. Přijela Ravnova manželka Gudrun, vysoká žena, jejíž smích by dokázal porazit vola, a zahrnala mě od kuchyňského ohniště, o které se teď starala s Ragnarovou ženou Sigrid, které sahaly vlasy až po pás a měly barvu zlata, odrážejícího sluneční svit. S Ragnarem měli dva syny a dceru. Sigrid porodila osm dětí, ale jen tyto tři zůstaly naživu. Rorik, Ragnarův druhý syn, byl o rok mladší než já, a hned prv-